Krajowa Reprezentacja Doktorantów

Doktoranckie postulaty do nowelizacji ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

(przyjęte przez Krajową Reprezentację Doktorantów)

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

Ogólny postulat dotyczący statusu doktorantów

Krajowa Reprezentacja Doktorantów jednoznacznie wskazuje na konieczność zrównania statusu doktorantów kształcących się w szkołach doktorskich oraz na studiach doktoranckich. W świetle obowiązującej ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce ci pierwsi są „młodymi naukowcami", podczas gdy ci drudzy pozostają zaledwie „uczestnikami studiów III stopnia". Z tym wiąże się inna rażąca dysproporcja, a mianowicie taka, że dorobku naukowego osób realizujących studia doktoranckie nie uwzględnia się przy ewaluacji podmiotów prowadzących kształcenie – w przeciwieństwie do słuchaczy szkół doktorskich. Skutkuje to sytuacją, w której uczelniom, instytutom Polskiej Akademii Nauk oraz instytutom badawczym „nie opłaca się" inwestować w doktorantów ze „starego modelu kształcenia". Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje zatem potrzebę uwzględnienia osiągnięć uczestników studiów doktoranckich w ewaluacji uczelni i innych podmiotów akademickich.

Postulaty w zakresie spraw finansowych i socjalno-bytowych

1. **Wyższe stypendia dla doktorantów**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje podniesienie wysokości stypendium doktoranckiego zarówno dla doktorantów kształcących się w szkołach doktorskich jak i dla uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich.

   a) Krajowa Reprezentacja Doktorantów proponuje, aby stypendium doktoranckie w szkole doktorskiej wynosiło co najmniej 50% wynagrodzenia profesora przed oceną śródokresową oraz co najmniej 70% wynagrodzenia profesora po ocenie śródokresowej.

      Przepis art. 209 ust. 4 PSWN w obecnym brzmieniu:

      Wysokość miesięcznego stypendium doktoranckiego wynosi co najmniej: 1) 37% wynagrodzenia profesora – do miesiąca, w którym została przeprowadzona ocena śródokresowa; 2) 57% wynagrodzenia profesora – po miesiącu, w którym została przeprowadzona ocena śródokresowa.

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

Propozycja zmiany przepisu art. 209 ust. 4 PSWN:

Wysokość miesięcznego stypendium doktoranckiego wynosi co najmniej: 1) ***50%*** *wynagrodzenia profesora – do miesiąca, w którym została przeprowadzona ocena śródokresowa; 2)* ***70%*** *wynagrodzenia profesora – po miesiącu, w którym została przeprowadzona ocena śródokresowa.*

Uzasadnienie:

Zwiększenie wysokości stypendium doktoranckiego w szkole doktorskiej jest niezbędne z co najmniej kilku powodów. Po pierwsze, jeśli chcemy, aby na karierę naukową decydowali się najlepsi absolwenci, to stypendia muszą być konkurencyjne wobec stawek na rynku pracy. W innym przypadku, osoby te wybiorą wysoko płatną pracę zawodową. Po drugie, sposób zorganizowania kształcenia w szkołach doktorskich w większości przypadków uniemożliwia podjęcie pracy zawodowej, co powoduje, że stypendium jest jedynym źródłem utrzymania doktoranta. Musi być więc ono wystarczające do zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych. Po trzecie, doktorantom kształcącym się w szkole doktorskiej stawiane są bardzo wysokie wymagania, dlatego też aby im sprostać muszą oni wyróżniać się sporą aktywnością naukową i organizacyjną, co z kolei wiąże się z dodatkowymi nakładami pieniężnymi (np. doktoranci z własnych środków pokrywają opłaty konferencyjne i publikacyjne). Wreszcie należy pamiętać, że stypendium doktoranckie w szkole doktorskiej powinno spełniać dwie funkcje: socjalną (stypendium jako świadczenie pomocy materialnej) oraz motywacyjną (stypendium jako nagroda za osiągnięcia naukowe). Podsumowując, możliwość rekrutacji najlepszych absolwentów do szkoły doktorskiej nie może odbywać się na zasadzie fałszywej alternatywy wyboru pomiędzy stabilnością zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych a realizacją zainteresowań naukowych.

b) Krajowa Reprezentacja Doktorantów proponuje, aby stypendium doktoranckie dla uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich wynosiło co najmniej 35% wynagrodzenia profesora (alternatywnie: co najmniej 70% wynagrodzenia nauczyciela akademickiego), ale nie mniej niż 90% minimalnego wynagrodzenia ustawowego za pracę. Przedstawiony postulat zakłada powiązanie minimalnego stypendium

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

doktoranckiego z minimalnym wynagrodzeniem profesora (alternatywnie: minimalnym wynagrodzeniem nauczyciela akademickiego) oraz pensją minimalną określoną na dany rok. Biorąc pod uwagę powyższe wyliczenia, stypendium doktoranckie dla uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich wynosiłoby wówczas co najmniej 2243,50 zł.

Przepis art. 285 ust. 1 PW PSWN w obecnym brzmieniu:

Uczestnicy stacjonarnych studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 mogą otrzymywać stypendium doktoranckie, o którym mowa w art. 200 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3, w wysokości nie mniejszej niż 60% minimalnego wynagrodzenia zasadniczego asystenta, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie art. 151 ust. 1 tej ustawy (tj. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

Dwie alternatywne propozycje zmiany przepisu art. 285 ust. 1 PW PSWN:

- *Uczestnicy stacjonarnych studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 mogą otrzymywać stypendium doktoranckie, o którym mowa w art. 200 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3, w wysokości nie mniejszej niż* ***35%*** *minimalnego wynagrodzenia zasadniczego* ***profesora****, o którym mowa w przepisach wydanych na podstawie* ***art. 137 ust. 2 ustawy, o której mowa w art. 1*** (tj. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).
- *Uczestnicy stacjonarnych studiów doktoranckich rozpoczętych przed rokiem akademickim 2019/2020 mogą otrzymywać stypendium doktoranckie, o którym mowa w art. 200 ust. 1 ustawy uchylanej w art. 169 pkt 3, w wysokości nie mniejszej niż* ***70%*** *minimalnego wynagrodzenia zasadniczego* ***nauczyciela akademickiego****, o którym mowa w* ***art. 137 ust. 1 ustawy, o której mowa w art. 1*** (tj. ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce).

Uzasadnienie:

W wielu uczelniach, mimo niemałej inflacji i ciągłej zmiany siły nabywczej pieniądza, stypendia doktoranckie nie są podwyższane od wielu lat, a nierzadko wręcz ich stawki z roku na rok są obniżane. Jednocześnie, biorąc pod uwagę istotną różnicę w utrzymaniu w dużych i małych ośrodkach akademickich, stypendium doktoranckie

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

w obecnej kwocie minimalnej (tj. 1470,00 zł) – ze względu na koszty życia – ma z pewnością mniejszą wartość w dużych ośrodkach akademickich niż w tych mniejszych. Ponadto, sposób zorganizowania studiów doktoranckich najczęściej nie pozwala ich uczestnikom na podjęcie dodatkowej pracy zarobkowej, a stypendium doktoranckie traktowane jest jako domniemane źródło pokrywania kosztów opłat publikacyjnych czy uczestnictwa w konferencjach naukowych. Nie ulega wątpliwości, że podniesienie wartości stypendium doktoranckiego dla uczestników stacjonarnych studiów doktoranckich przyczyniłoby się do poprawy warunków ich życia oraz pozytywnie wpłynęło na całościowy rozwój naukowy.

2. **Zapomoga dla doktorantów w szkole doktorskiej**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje umożliwienie doktorantom w szkole doktorskiej korzystania z zapomogi jako świadczenia pomocy materialnej.

   Uzasadnienie:

   W opinii Krajowej Reprezentacji Doktorantów osoba kształcąca się w szkole doktorskiej, która z przyczyn losowych znalazła się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej powinna mieć prawo do skorzystania z zapomogi, która stanowi doraźną i bezzwrotną pomoc finansową.

3. **Gwarancja środków finansowych na cele doktoranckie**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje ustawowe określenie wysokości środków finansowych przeznaczonych na cele doktoranckie (w tym funkcjonowanie samorządu doktorantów) w ramach subwencji przekazywanej danej uczelni przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (np. 1% subwencji na cele doktoranckie albo 0,5% subwencji na funkcjonowanie samorządu doktorantów).

   Uzasadnienie:

   Zdaniem Krajowej Reprezentacji Doktorantów uniezależnienie kwestii finansowania celów doktoranckich, a w szczególności funkcjonowania samorządu doktorantów, od potencjalnie arbitralnej decyzji władz uczelni będzie sprzyjało autonomii samorządu doktorantów, zwłaszcza w tych sprawach, w których powinien on występować w roli partnera dla władz uczelni lub konstruktywnego oponenta wobec nich. Jednocześnie możliwość dysponowania zasobnym funduszem pozwoliłaby nie tylko rozwijać

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

samorządność doktorancką, ale także wspomagać rozwój naukowy doktorantów w tych obszarach, w których podejmowane lub proponowane przez uczelnię działania są niewystarczające. Warto podkreślić, że w sytuacji istnienia obowiązku sprawozdawczości finansowej samorząd doktorantów powinien w sposób jak najbardziej indywidualny i samodzielny dysponować powierzonymi mu środkami finansowymi.

Postulaty w zakresie szerszej partycypacji doktorantów w życiu uczelni

Doktoranci, stanowiąc jednego z głównych beneficjentów szkolnictwa wyższego, integralną część wspólnoty akademickiej oraz przyszłe elity i kadry zarządcze uczelni, powinni aktywnie i na równi z innymi grupami uczestniczyć w życiu uczelnianym oraz mieć znaczący wpływ na funkcjonowanie uczelni. Będzie to jednak możliwie tylko w sytuacji, gdy przedstawiciele doktorantów będą zasiadać w najważniejszych organach uczelni. Pozwoli to im na zdobycie doświadczenia, strategicznie istotnego w kontekście zachowania ciągłości zarządzania uczelniami w obliczu nadchodzącej zmiany pokoleniowej w środowisku akademickim.

1. **Doktorant w radzie uczelni**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje włączenie doktoranta (przewodniczącego samorządu doktorantów) do składu rady uczelni.

   Przepis art. 19 ust. 1 PSWN w obecnym brzmieniu:

   W skład rady uczelni wchodzi:

   1) 6 albo 8 osób powoływanych przez senat;

   2) przewodniczący samorządu studenckiego.

   Propozycja zmiany przepisu art. 19 ust. 1 PSWN:

   W skład rady uczelni wchodzi:

   1) 6 albo 8 osób powoływanych przez senat;

   2) przewodniczący samorządu studenckiego ***i przewodniczący samorządu doktorantów****.*

   Uzasadnienie:

   Rada uczelni – obok rektora i senatu – jest najważniejszym organem uczelni publicznej. Pełni funkcje opiniodawcze i monitorujące oraz aktywnie uczestniczy w wyborze rektora.

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

Ponadto jest pomostem pomiędzy uczelnią a otoczeniem społeczno-gospodarczym. Niestety w składzie tego bardzo istotnego gremium brakuje przedstawiciela doktorantów. W związku z powyższym Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje ustawowe zagwarantowanie obecności przewodniczącego samorządu doktorantów w radzie uczelni.

2. **Doktorant w radzie szkoły doktorskiej**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje ustawowe włączenie doktorantów do składu rad szkół doktorskich.

   Uzasadnienie:

   Właściwe funkcjonowanie szkół doktorskich nie będzie możliwe bez ciągłego poznawania perspektywy doktorantów, wsłuchiwania się w ich opinie oraz respektowania ich konstruktywnych uwag. Zatem istotne jest, aby w składzie rady szkoły doktorskiej znajdował się co najmniej jeden doktorant z głosem stanowiącym. Niestety uczelnie nie zawsze widzą taką potrzebę. Stąd postulat Krajowej Reprezentacji Doktorantów, aby kwestię przedstawicielstwa doktorantów w radzie szkoły doktorskiej uregulować na poziomie ustawowym.

3. **Większa reprezentacja doktorantów w kolegium elektorskim i senacie uczelni**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje zwiększenie liczebności doktorantów w składach – odpowiednio – kolegium elektorskiego i senatu uczelni.

   Przepis art. 25 ust. 1 PSWN w obecnym brzmieniu:

   Skład kolegium elektorów w uczelni publicznej oraz tryb wyboru jego członków określa statut, przy czym nie mniej niż 20% składu stanowią studenci i doktoranci. Liczbę studentów i doktorantów ustala się proporcjonalnie do liczebności obu tych grup w uczelni, z tym że każda z tych grup jest reprezentowana przez co najmniej jednego przedstawiciela.

   Propozycja zmiany przepisu art. 25 ust. 1 PSWN:

   Skład kolegium elektorów w uczelni publicznej oraz tryb wyboru jego członków określa statut, przy czym nie mniej niż 20% składu stanowią studenci i doktoranci. Liczbę studentów i doktorantów ustala się proporcjonalnie do ***stosunku pierwiastków kwadratowych*** *liczebności obu tych grup w uczelni, z tym że każda z tych grup jest reprezentowana przez co najmniej jednego przedstawiciela.*

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

Przepis art. 29 ust. 2 PSWN w obecnym brzmieniu:

Liczbę studentów i doktorantów ustala się proporcjonalnie do liczebności obu tych grup w uczelni, z tym że każda z tych grup jest reprezentowana przez co najmniej jednego przedstawiciela.

Propozycja zmiany przepisu art. 29 ust. 2 PSWN:

Liczbę studentów i doktorantów ustala się proporcjonalnie do ***stosunku pierwiastków kwadratowych*** *liczebności obu tych grup w uczelni, z tym że każda z tych grup jest reprezentowana przez co najmniej jednego przedstawiciela.*

Uzasadnienie:

Nie ulega wątpliwości, że środowisko doktorantów jest niedostatecznie reprezentowane w kolegiach elektorskich i senatach uczelni. Z reguły we wspomnianych gremiach znajduje się tylko jeden doktorant. Powoduje to bardzo często sytuacje, że głos doktorantów jest marginalizowany lub pomijany. W związku z tym Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje zwiększenie liczebności doktorantów zarówno w kolegiach elektorskich jak i w senatach uczelni. W naszej opinii większa liczba doktorantów w tych ciałach będzie równoznaczna z większą podmiotowością i decyzyjnością środowiska doktoranckiego na uczelni.

Postulaty w zakresie kształcenia doktorantów i uzyskiwania stopnia doktora

1. **Możliwość skorzystania z dwuletniego przedłużenia okresu kształcenia**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje umożliwienie wszystkim uczestnikom studiów III stopnia pełnego skorzystania z dwuletniego przedłużenia okresu kształcenia.

   Przepis art. 279 ust. 1 PW PSWN w obecnym brzmieniu:

   Studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2023 r.

   Propozycja zmiany przepisu art. 279 ust. 1 PW PSWN:

   Studia doktoranckie rozpoczęte przed rokiem akademickim 2019/2020 prowadzi się na zasadach dotychczasowych, jednak nie dłużej niż do dnia 31 grudnia ***2024*** *r.*

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

Uzasadnienie:

Pandemia COVID-19 stanowi czynnik wybitnie utrudniający rozwój naukowy oraz osiąganie postępów w przygotowywaniu rozprawy doktorskiej. Doktorantom doskwiera przede wszystkim brak możliwości korzystania z infrastruktury uczelnianej i zasobów bibliotecznych oraz niemożność bezpośredniego kontaktu i tradycyjnych konsultacji z promotorami. Niejednokrotnie z powodu pandemii doktoranci musieli zrezygnować z wyjazdów naukowych, byli także zmuszeni przerwać badania i przenieść ich realizację na bliżej nieokreślony termin. Konieczne jest zatem uwzględnienie w przepisach ustawowych zmiany terminu umarzania albo zamykania odpowiednio postępowań w sprawie nadania stopnia doktora lub przewodów doktorskich w celu umożliwienia doktorantom rzetelnego przygotowania rozprawy doktorskiej.

2. **Faktyczna interdyscyplinarność szkół doktorskich**

Krajowa Reprezentacja Doktorantów proponuje wprowadzenie wymogu, aby co najmniej 50% miejsc w ramach rekrutacji do szkoły doktorskiej obejmowało rekrutację w obrębie dziedziny, a nie jedynie dyscypliny.

Przepis art. 200 ust. 2 PSWN w obecnym brzmieniu:

Rekrutacja do szkoły doktorskiej odbywa się w drodze konkursu na zasadach określonych przez senat albo radę naukową.

Propozycja zmiany przepisu art. 200 ust. 2 PSWN:

Rekrutacja do szkoły doktorskiej odbywa się w drodze konkursu na zasadach określonych przez senat albo radę naukową. ***Co najmniej 50% kandydatów podlega rekrutacji w ramach obowiązującego podziału dziedzin nauki.***

Uzasadnienie:

Doświadczenia doktorantów, związane z pierwszą rekrutacją do szkół doktorskich (zarówno w roli kandydatów jak i członków komisji rekrutacyjnych), wskazują, że w wielu z nich, mimo ich „dziedzinowości", ma miejsce rekrutacja jedynie według dyscypliny, czyli np. nauki prawne czy nauki o ekonomii i zarządzaniu, a nie dziedziny, czyli np. nauki społeczne czy nauki humanistyczne. Tym samym doktorant, który chce przygotować interdyscyplinarną pracę doktorską, bywa zobowiązany do wyboru jednej preferowanej dyscypliny. Taki stan rzeczy stoi w jawnej sprzeczności z postulowaną

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego ideą interdyscyplinarności kształcenia w szkołach doktorskich oraz może stanowić czynnik odstraszający kandydatów do szkół doktorskich przed podejmowaniem problematyki, która wymaga pogłębionych badań o złożonym charakterze.

3. **Wyznaczenie promotora lub promotorów w uzgodnieniu z doktorantem**

   Krajowa Reprezentacja Doktorantów proponuje wprowadzenie wymogu, aby decyzja o wyznaczeniu doktorantowi promotora lub promotorów była uzgadniana z doktorantem.

   Przepis art. 201 ust. 2 PSWN w obecnym brzmieniu:

   W terminie 3 miesięcy od dnia podjęcia kształcenia doktorantowi wyznacza się promotora lub promotorów.

   Propozycja zmiany przepisu art. 201 ust. 2 PSWN:

   W terminie 3 miesięcy od dnia podjęcia kształcenia doktorantowi wyznacza się promotora lub promotorów. ***Wyznaczenie promotora lub promotorów następuje w uzgodnieniu z doktorantem.***

   Uzasadnienie:

   Obecne brzmienie przepisu pozwala na sytuację, w której o wyznaczeniu doktorantowi promotora lub promotorów odgórnie decyduje dyrektor/kierownik szkoły doktorskiej, bez potrzeby jej uzgadniania z doktorantem. W opinii Krajowej Reprezentacji Doktorantów tak newralgiczna sprawa jak wybór osoby uzgadniającej indywidualny plan badawczy oraz sprawującej opiekę merytoryczną nie może następować bez konsultacji z doktorantem. Młodzi naukowcy, w sytuacji braku możliwości wpływu na wybór promotora/promotorów, mogą zostać zmuszeni do porzucenia swoich pomysłów czy zamierzeń badawczych z uwagi na przydzielenie nauczyciela akademickiego, który nie będzie w stanie realnie ich wesprzeć w pracy nad nowatorskimi projektami badawczymi. W związku z powyższym Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje, aby wybór promotora lub promotorów nie mógł być arbitralną decyzją dyrektora/kierownika szkoły doktorskiej, lecz był każdorazowo skonsultowany z doktorantem (w naszej opinii jakaś forma konsultacji z doktorantem wydaje się oczywistością).

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

4. **Poszerzenie definicji rozprawy doktorskiej**

Krajowa Reprezentacja Doktorantów proponuje, aby w ramach definicji rozprawy doktorskiej uwzględnić zbiór nie tylko opublikowanych, ale także złożonych do druku artykułów naukowych.

Przepis art. 187 ust. 3 PSWN w obecnym brzmieniu:

Rozprawę doktorską może stanowić praca pisemna, w tym monografia naukowa, zbiór opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych, praca projektowa, konstrukcyjna, technologiczna, wdrożeniowa lub artystyczna, a także samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej.

Propozycja zmiany przepisu art. 187 ust. 3 PSWN:

Rozprawę doktorską może stanowić praca pisemna, w tym monografia naukowa, zbiór opublikowanych ***lub złożonych do druku*** *i powiązanych tematycznie artykułów naukowych, praca projektowa, konstrukcyjna, technologiczna, wdrożeniowa lub artystyczna, a także samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej.*

Uzasadnienie:

Szerokie upowszechnianie wyników badań doktorantów w postaci artykułów publikowanych w jak najlepszych czasopismach naukowych zasługuje ze wszech miar na poparcie. W interesie polskiego środowiska naukowego jest, aby przewody doktorskie owocowały naukowo wartościowymi publikacjami w czasopismach o zasięgu międzynarodowym, dostępnych w bazach JCR i Scopus. Czasopisma te są jednak wymagające, a zamieszczenie w nich artykułu wiąże się nieraz z kilkuletnim procesem jego poprawiania na kolejnych etapach recenzowania. Ten cykl publikacyjny w niektórych dyscyplinach, np. w naukach humanistycznych i społecznych, jest długi, a przygotowanie dobrego artykułu wymaga wpierw przeprowadzenia rzetelnych i solidnych badań, co może zająć kilka lat. Sprawia to, że dążąc do ukończenia doktoratu w przewidzianym ustawowo terminie 4 lat, doktoranci wybierają mniej korzystne z punktu widzenia upowszechniania wyników badań naukowych strategie przygotowywania rozprawy doktorskiej. W tej sytuacji upowszechnienie formy doktoratu jako cyklu artykułów oraz umożliwienie uwzględnienia w nim nie tylko artykułów

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

opublikowanych, ale także złożonych do druku wydaje się bardzo pożądane. Przyniosłoby to pożądane zmiany w strategii planowania doktoratu:

- zwiększenie szans na wybór formy doktoratu jako cyklu artykułów dzięki usunięciu ryzyka, że nie uda się na czas opublikować całości uzyskanych wyników składających się na doktorat;
- publikowanie kolejnych elementów rozprawy doktorskiej jeszcze przed obroną doktoratu;
- kierowanie się przy wyborze czasopisma w znacznie większym stopniu jego prestiżem naukowym niż szansą na szybką publikację;
- zwiększenie międzynarodowego rezonansu dorobku naukowego młodych badaczy, a tym samym ich konkurencyjności w rywalizacji z naukowcami z innych krajów w ubieganiu się o granty czy stypendia.

Warto zauważyć, że takie rozwiązanie, a więc dopuszczenie, aby w ramach cyklu publikacji tworzących doktorat znalazły się artykuły dopiero złożone do druku, jest z powodzeniem stosowane w innych krajach, np. Holandii czy Hiszpanii. Ocena jakości badań naukowych prezentowanych w rozprawie doktorskiej, niezależnie od tego czy jest to praca niepublikowana czy też zbiór artykułów opublikowanych bądź złożonych do druku, dokonywana jest przez niezależnych recenzentów.

5. **Doktorat a umowa wydawnicza**

Krajowa Reprezentacja Doktorantów proponuje wprowadzenie rozwiązań, które umożliwią udostępnianie doktoratów objętych umową wydawniczą.

Dwa alternatywne rozwiązania:

Przepis art. 187 ust. 3 PSWN w obecnym brzmieniu:

Rozprawę doktorską może stanowić praca pisemna, w tym monografia naukowa, zbiór opublikowanych i powiązanych tematycznie artykułów naukowych, praca projektowa, konstrukcyjna, technologiczna, wdrożeniowa lub artystyczna, a także samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej.

Propozycja zmiany przepisu art. 187 ust. 3 PSWN:

Rozprawę doktorską może stanowić praca pisemna, ~~w tym~~ monografia naukowa, zbiór opublikowanych ***lub złożonych do druku*** *i powiązanych tematycznie artykułów*

naukowych, praca projektowa, konstrukcyjna, technologiczna, wdrożeniowa lub artystyczna, a także samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej.

lub

Przepis art. 188 ust. 1 PSWN w obecnym brzmieniu:

Podmiot doktoryzujący, nie później niż 30 dni przed wyznaczonym dniem obrony rozprawy doktorskiej, udostępnia w BIP na swojej stronie podmiotowej rozprawę doktorską będącą pracą pisemną wraz z jej streszczeniem albo opis rozprawy doktorskiej niebędącej pracą pisemną oraz recenzje.

Propozycja zmiany przepisu art. 188 ust. 1 PSWN:

Podmiot doktoryzujący, nie później niż 30 dni przed wyznaczonym dniem obrony rozprawy doktorskiej, udostępnia w BIP na swojej stronie podmiotowej rozprawę doktorską będącą ***opublikowaną lub nieopublikowaną*** *pracą pisemną wraz z jej streszczeniem albo opis rozprawy doktorskiej niebędącej pracą pisemną oraz recenzje.*

Uzasadnienie:

Proponowane zmiany mają na celu usunięcie konfliktu między przepisami ustawy a regulacjami prawa autorskiego i wynikającymi z nich umowami wydawniczymi. Doktorat w formie opublikowanej monografii lub cyklu artykułów naukowych może być objęty umową wydawniczą, która nie pozwala na jego pełne udostępnienie (umieszczenie w otwartym dostępie). Dlatego jego zamieszczenie w Biuletynie Informacji Publicznej wiązałoby się ze złamaniem postanowień umowy wydawniczej.

*Komentarz:

Wydaje się, że pierwsza propozycja, czyli usunięcie słów „*w tym*" w art. 187 ust. 3 PSWN stanowi lepsze rozwiązanie, ponieważ jednocześnie porządkuje całość tego artykułu. Znajdujące się na końcu tego artykułu sformułowanie „*a także samodzielna i wyodrębniona część pracy zbiorowej*" również stanowi tekst, a więc rodzaj pracy pisemnej, który jednak wydaje się nie objęty owym „*w tym*".

6. **Doprecyzowanie art. 206 PSWN**

Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje doprecyzowanie art. 206 PSWN, który mówi o tym, że „*w przypadku zaprzestania kształcenia doktorantów w danej dyscyplinie, podmiot prowadzący szkołę doktorską zapewnia doktorantom przygotowującym w tej*

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

dyscyplinie rozprawę doktorską możliwość kontynuowania kształcenia w innej szkole doktorskiej w tej dyscyplinie". Nie zostało jednak uregulowane w jaki sposób takie przejście do innej szkoły ma się dokonać. Nie określono również zasad takiego przejścia. W związku z tym pojawiają się pewne wątpliwości, np. czy doktorant zachowuje dotychczasowego promotora lub czy doktoranta obowiązuje dotychczasowy indywidualny plan badawczy. W opinii Krajowej Reprezentacji Doktorantów wszelkie kwestie związane z kontynuowaniem kształcenia w innej szkole doktorskiej powinny zostać uregulowane przepisami ogólnymi, a nie regulaminami poszczególnych szkół doktorskich, gdyż dotyczą relacji pomiędzy szkołami.

Postulaty w zakresie rozwoju przedsiębiorczości na uczelniach

Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje umożliwienie absolwentom uczelni swobodnego korzystania z akademickich inkubatorów przedsiębiorczości w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej.

Przepis art. 148 ust. 2 PSWN w obecnym brzmieniu:

Akademicki inkubator przedsiębiorczości tworzy się w celu wspierania działalności gospodarczej pracowników uczelni, doktorantów i studentów.

Propozycja zmiany przepisu art. 148 ust. 2 PSWN:

Akademicki inkubator przedsiębiorczości tworzy się w celu wspierania działalności gospodarczej ***pracowników, doktorantów, studentów i absolwentów uczelni****.*

Uzasadnienie:

Obecne przepisy stanowią, że akademicki inkubator przedsiębiorczości może jedynie wspierać działalność pracowników, doktorantów i studentów uczelni. Taki stan rzeczy powoduje, że student lub doktorant, który korzysta z oferty inkubatora, a kończy dany etap kształcenia i nie zostaje pracownikiem uczelni, nie może nadal z tej oferty korzystać, co z kolei może zniweczyć jego dotychczasowy trud włożony w rozwój swojej działalności gospodarczej. W związku z tym Krajowa Reprezentacja Doktorantów postuluje, aby z oferty akademickiego inkubatora przedsiębiorczości mogli także korzystać absolwenci uczelni.

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672

Wyjaśnienie skrótów:

PSWN – ustawa z dnia 20 lipca 2018 roku Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

PW PSWN – ustawa z dnia 3 lipca 2018 roku Przepisy wprowadzające ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

www.krd.edu.pl
sekretariat@krd.edu.pl; tel.: (+48) 502 210 672